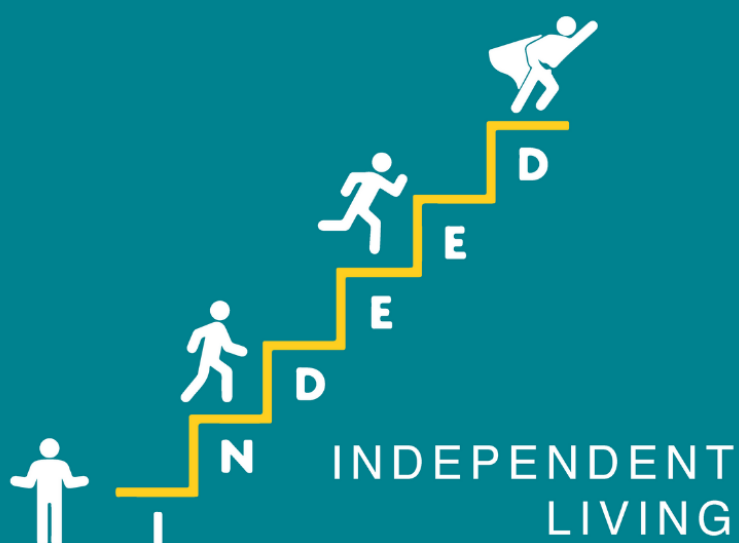

Guideline

o spolupráci medzi ľuďmi s a bez postihnutia
vzhľadom na nezávislý a sebaurčujúci život

Co-funded by
the European Union

A project by

Verein zur sozialen und beruflichen

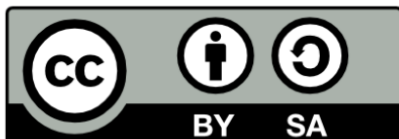

VSBI e.V.

Authors

Veronika Pataki, Sonia Holubkova, Nadia Glaeserer, Lisa Risch

April I 2025

Creative Commons Copyright, 2025, International 2.0
Generic Licence, BY-SA.

You are free to share and adapt this material under the
terms of the authors' Creative Commons Licence

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be
held responsible for any use that might be made of the information contained therein.

KA210-ADU-EF718A5F

Obsah

1 Úvod	1
2. Právo na nezávislý život, ktorý si človek sám určuje.....	2
3 Dostupnosť	3
3.1 Univerzálne navrhovanie	3
3.3 Dostupná komunikácia	4
3.4 Ľahko zrozumiteľný a jednoduchý jazyk	5
4 Spolupráca medzi ľuďmi s a bez postihnutia- organizovanie workshopov	7
5 Spolupráca s ostatnými partnermi	15
6 Hodnotenie národných workshopov	17
6.1 Workshopy People First/Maďarsko	17
6.2 Workshopy VSBI/Nemecko	25
6.3 Workshopy Fondazione Luigi Clerici/Taliansko	27
6.4 Workshopy Nadácia Krajina harmónie/Slovensko	28
8 Zdroje	36

1 Úvod

Súčastťou medzinárodného projektu Erasmus+ 'Indeed' bolo zameranie na výmenu vedomostí a skúseností medzi štyrmi partnerskými organizáciami z Maďarska, Nemecka, Slovenska a Talianska. Všetky tieto organizácie poskytujú služby pre ľudí s postihnutím a podporujú ich v tom, aby si každý sám určoval svoj život. Projekt presadzuje právo ľudí s postihnutím na sebaurčenie a začlenenie do komunity tým, že podporuje medzinárodnú výmenu najlepších príkladov a konceptov v oblasti práce s postihnutím, začleňovaním, sebaurčením a nezávislým životom.

Zúčastnené partnerské organizácie mali príležitosť skúmať nové cesty a overiť si vlastné prístupy.

Hlavným záujmom projektu bola aktívna účasť občanov s postihnutím. Proces sebaurčenia bol vedený prostredníctvom diskusií o ich vlastných potrebách a skúsenostiach.

Počas trvania projektu boli organizované spoločné workshopy medzi ľuďmi s postihnutím a zamestnancami príslušných partnerských organizácií. Cieľom týchto workshopov bolo zapojiť pracovníkov do podpory ľudí s postihnutím a viesť ich k tomu, aby si sami určovali svoj život. Účastníci workshopov si vymieňali svoje skúsenosti a pohľady na samostatný život a pripravovali si hlavné témy na medzinárodné stretnutia projektu. Výsledky výmeny vedomostí boli zozbierané na verejne dostupnej on-line platforme Moodle. Tento kurz obsahuje informácie o zistených prístupoch, materiáloch a metódach, ako aj rozhovory s ľuďmi s postihnutím, ktorí hovoria svoje príbehy.

Partneri projektu tiež vytvorili hlavné body do diskusií na tému postihnutie a nezávislý život medzi rôznymi partnermi, a ten vám teraz predkladáme. Nájdete tu teoretický základ o sebaurčení a nezávislom živote. Popisuje zásady dostupnosti prostredia aj informácií a práce s partnermi. Nájdete tam aj praktické tipy ako zorganizovať vlastný inkluzívny workshop. Na konci všetci projektoví partneri predstavujú výsledky svojich workshopov a hodnotenie medzinárodných projektových stretnutí.

2. Právo na nezávislý život, ktorý si človek sám určuje

Dohovor o právach občanov s postihnutím OSN bol prijatý v máji 2008. Popisuje všeobecné ľudské práva v situácii ľudí s postihnutím. Slúži na ochranu ľudí s postihnutím pred diskrimináciou a marginalizáciou, ktoré sa stále vyskytujú. Dohovor tiež predstavil postoj z pohľadu ľudských práv voči ľuďom s postihnutím, ktorí majú rovnaké ľudské práva ako všetci ostatní ľudia. Následne štát je povinný tieto práva rešpektovať, garantovať a ochraňovať. Postihnutie je vnímané ako obohatenie ľudskej rôznorodosti.

Dohovor obsahuje rôzne princípy ako

- seba určenie
- rovnaké príležitosti
- nediskrimináciu
- začlenenie

ako aj záväzky

- participácie
- podpora uvedomenia si
- dostupnosť

a jednotlivé práva

- občianske
- politické
- ekonomické
- sociálne
- kultúrne

Dosiahnutím cieľa Dohovoru OSN je plné a rovnocenné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetkých ľudí s postihnutím. ¹

Projekt Indeed sa sústredil na nezávislý život ľudí s postihnutím. Zákonným podkladom pre nezávislý život je článok 19 'Nezávislý život a začlenenie do komunity' Dohovoru.

Všetci ľudia s postihnutím – ako aj ľudia bez postihnutia – majú právo žiť v komunite a byť jej súčasťou. Štáty, ktoré podpísali Dohovor OSN (kde patrí aj Maďarsko, Nemecko, Slovensko a Taliansko) sú povinné garantovať toto právo. Existujú rôzne aspekty nezávislého života a

začlenenia do komunity. Ľudia s postihnutím majú právo slobodne si vybrať miesto pobytu a rozhodnúť sa, kde a s kým budú žiť. Nikto nemôže byť nútený žiť v špeciálnom zariadení (čl. 19 Dohovoru).

Naviac, všetci ľudia s postihnutím musia mať prístup ku komunitným službám a podpore doma. To zahŕňa aj osobnú asistenciu. Je to dôležité pre podporu života a začlenenie do komunity. Osobná asistencia tiež slúži ako prevencia izolácie a segregácie v komunite. (čl. 19 Dohovoru).

Všeobecne služby a vybavenie, ktoré sú k dispozícii pre všetkých ľudí majú byť dostupné pre ľudí s postihnutím na základe rovnosti všetkých. (čl. 19 Dohovoru).

3 Dostupnosť

Aby sa zabezpečil prístup k nezávislému životu ľudí s postihnutím a ich účasť vo všetkých oblastiach života, musia signatárske štáty Dohovoru robiť opatrenia a odstraňovať prekážky a bariéry vstupu (čl. 9 č. 1 Dohovoru). Patria tam verejné budovy (ako školy, zdravotnícke zariadenia, pracovné miesta), cesty, verejná doprava a obytné budovy (čl. 9 č. 1 Dohovoru). Musí byť zabezpečený prístup ku všetkým službám, k informáciám a komunikačným službám ako aj k pohotovostným službám (čl. 9 č. 1 Dohovoru).

3.1 Univerzálne navrhovanie

Aby sme smerovali k nezávislému životu, musia byť výrobky, služby a prostredie dostupné a použiteľné².

Jedným zo spôsobov ako zabezpečiť dostupnosť a podporiť samostatný život je používanie univerzálneho navrhovania².

Pri univerzálnom navrhovaní sú výrobky a prostredie navrhované takým spôsobom, aby ho mohli používať všetci ľudia a nepotrebujú žiadne úpravy a špecializácie. Univerzálne navrhovanie uznáva sedem princípov:

1. **Rovnocenné používanie:** výrobky alebo prostredie môžu používať všetci ľudia bez ohľadu na ich schopnosti.
2. **Flexibilita v používaní:** výrobky alebo prostredie môžu byť používané mnohými ľuďmi s rôznymi preferenciami a schopnosťami.

3. **Jednoduché a intuitívne užívanie:** používanie výrobkov alebo prostredia je jednoduché na pochopenie. Bez ohľadu na predchádzajúce skúsenosti, vedomosti, jazykové schopnosti ho môžu používať všetci ľudia.
4. **Vnímateľné a zrozumiteľné informácie:** Výrobok alebo prostredie ponúka ľuďom všetky dôležité informácie. Podmienky prostredia a senzorické schopnosti sú nepodstatné.
5. **Tolerancia náhodných omylov:** Výrobok alebo prostredie pomáha predchádzať rizikovým a nepriaznivým následkom spôsobených neúmyselnými činmi.
6. **Nízka fyzická námaha :** Výrobok alebo prostredie môže byť účinne použité bez potreby špeciálnej fyzickej námahy.
7. **Veľkosť a priestor na používanie:** Výrobok má mať primeranú veľkosť. Musí mať tiež dostatok priestoru na dosiahnutie a využitie výrobku. Musí byť nezávislý od výšky, postoja a mobility používateľa³.

3.3 Dostupná komunikácia

Dostupná komunikácia sa vyžaduje na to, aby zabezpečila každému aktívnu účasť na workshope. Dostupná komunikácia zahŕňa viaceré prvky. Patrí tam jasný a jednoduchý jazyk (viď kapitola 3.4). Používanie obrázkov, piktogramov a infografiky slúži ako vizuálna podpora⁴. Arasaac webová stránka poskytuje voľné piktogramy, ktoré môžu podporiť vytvorenie workshopu bez bariér. S pomocou vyhľadávacej funkcie môžeme nájsť množstvo príslušných termínov vo forme piktogramov. Webová stránka je dostupná v angličtine, nemčine, taliančine, slovenčine a maďarčine. Na webovú stránku sa dostanete cez odkaz :

<https://arasaac.org/>. Poskytnutie informácií v alternatívnych formátoch ako Braille, znakový jazyk alebo audio výstup môžu tiež prispieť k dostupnosti. Jasný návrh textu s jasnou štruktúrou a kontrastom prispieva k lepšiemu porozumeniu (viď tiež kapitolu 3.4).

Aby boli informácie dostupnejšie mali by byť komunikované aspoň prostredníctvom dvoch zmyslov (princíp dvoch zmyslov). To znamená, napríklad , že akustická informácia by mala byť prezentovaná aj vizuálne. K hovorenému slovu by mal byť aj písaný záznam, ktorý zodpovedá obsahu⁴.

3.4 Ľahko zrozumiteľný a jednoduchý jazyk

Aby všetci účastníci workshopu porozumeli obsahu, musí sa pozornosť venovať typu používaného jazyka.

To je dôvod, prečo existuje ľahko zrozumiteľný a jednoduchý jazyk. Čo to však presne znamená a v čom sa odlišujú?

Ľahko zrozumiteľný jazyk sa najviac používa na komunikáciu s ľuďmi s problémami učenia alebo kognitívnym postihnutím. Jednoduchý jazyk na druhej strane je skôr pre ľudí s poruchami čítania, písania alebo pre ľudí, ktorí majú iný rodný jazyk⁵.

Jednoduchý jazyk je orientovaný na stupeň jazyka B1, zatiaľ čo ľahko zrozumiteľný jazyk je viac na stupeň A1 až A2. Jednoduchý jazyk je porovnateľný s jazykom denného používania. Texty sú všeobecne plynulejšie a ľahšie čitateľné. Navyše sú jasnejšie štruktúrované a používajú sa jasnejšie a všeobecnejšie termíny⁶. Nie sú určené presné pravidlá pre používanie jednoduchého jazyka, ale existujú odporúčania⁵.

Jednoducho zrozumiteľný jazyk na druhej strane má presne určené pravidlá. Musia ho tiež skontrolovať ľudia s problémami učenia. Iba vtedy, keď ho oni označia za zrozumiteľný, môže byť označený ako text v ľahko zrozumiteľnom jazyku⁷.

Aj keď ľahko zrozumiteľný jazyk bol vytvorený hlavne pre ľudí s problémami v učení, aj ostatné skupiny ľudí môžu mať z neho prospech⁶. To znamená – podobne ako pri jednoduchom jazyku – ľudia s problémami čítania a písania alebo pre ľudí, ktorí majú iný rodný jazyk⁸.

Aj keď ľahko zrozumiteľný jazyk môže byť používaný až vtedy, keď ho vyskúšajú experti, pravidlá môžu byť pomôckou pri tvorbe workshopov. Tu je niekoľko tipov z pravidiel pre ľahko zrozumiteľný jazyk⁸.

Je zaujímavé, že ani ľahko zrozumiteľný ani jednoduchý jazyk neboli doposiaľ zavedené v krajinách EÚ. Nie je to kvôli nedostatku podkladov, ale pre nedostatok sociálneho uvedomenia. Zavádzanie konceptu je stále na začiatku napríklad v Rumunsku a Bulharsku alebo v Baltických štátoch. Chorvátsko a Slovinsko sa posunuli ďalej, ale používanie ľahko zrozumiteľného jazyka je stále nedostatočné.

Slová

- Používajte jednoduché a krátke slová
- Vyhýbajte sa odborným a cudzím slovám
- Nepoužívajte idiómy a prenesený význam (ľudia ich môžu zobrať doslovne)
- Dlhé slová možno oddeliť pomlčkou

Čísla a znaky

- Nepoužívajte rímske čísla
- Vyhnite sa historickým dátumom, vysokým číslam alebo percentám; namiesto toho použite napr. pred mnohými rokmi, mnoho ľudí a pod.
- Používajte číslo a nie slovo (4 namiesto štyri)
- Nepoužívajte špeciálne znaky (ako napr. % or &)

Vety

- Používajte jednoduché vety s jednoduchou skladbou
- Rozdeľte dlhé vety do viacerých krátkych viet

Texty

- Oslovujte priamo čitateľa
- Nedávajte otázky (toto môže byť mätúce)
- Vyhnite sa odkazom na iný text

Návrh textov

- Používajte jednoduché fonty, ktoré sú ľahko čitateľné (napr. Calibri, Verdana or Open Sans)
- Používajte väčší font (14 alebo viac)
- Vhodný rozstup riadkov
- Používajte nadpisy a odstavce
- Dôležité veci vyznačte (hrubým písmom, podčiarknutím)
- Používajte obrázky (musia súvisieť s textom)

4 Spolupráca medzi ľuďmi s a bez postihnutia- organizovanie workshopov

V tejto kapitole nájdete praktické tipy na prípravu inkluzívnych workshopov ako dôležitého cieľa nášho projektu Indeed. Chceli sme pozvať rôznych partnerov zapojených do rozvoja nezávislého života a podporiť ich diskusiu. Vnímame, že takýto druh diskusií, riešenia problémov a brainstormingu skutočne chýba vo väčšine krajín.

Krátky workshop od 45 do 90 minút je jednoduchý vzdelávací program pripravený na to, aby predstavil účastníkom praktické zručnosti, techniky alebo myšlienky, ktoré môžu použiť vo svojich životoch. Môže to byť aj cyklus rôznych workshopov, ktoré môžu vytvoriť bloky, aby sa zvládli zvolené oblasti.

ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ AKO PRIPRAVIŤ WORKSHOP

1

Vytvorte skupinu, s ktorou chcete pracovať

- Rozmanitosť je dobrý výber**

Ľudia s postihnutím a bez postihnutia pracujú spolu

- Vyberte si veľkosť skupiny**

koľko ľudí sa môže zúčastniť workshopu

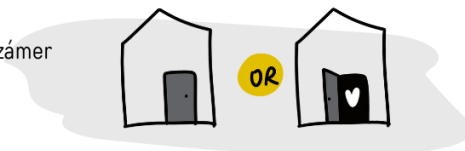
- Malá skupina 7-14 účastníkov je najlepšia na diskusiu**

umožní každému dostatok pozornosti a šancu byť vypočutý/á

- Rozhodnite sa, či skupina bude uzavretá alebo otvorená novým**

účastníkom – workshop môže vytvoriť komunitu alebo spoločný zámer medzi účastníkmi

2

Opýtajte sa ľudí, o ktorých oblastiach chcú hovoriť, aby ich život bol lepší

- Vyberte si oblasti

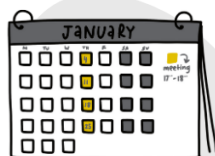
- Nájdite lektorov, ktorí budú viesť workshopy – najlepší sú ľudia, ktorí majú skúsenosti v oblastiach, o ktorých sa hovorí, spolu – lektori môžu významne zlepšiť možnosti zvládnutia cieľov

3

Plán stretnutí

- Naplánujte počet stretnutí

- Pravidelný čas je najlepší

- Dohodnite sa na čase, ktorý je vhodný pre všetkých

- Naplánujte čas na zoznámenie sa navzájom .príležitosť spoznať jeden druhého a vymieňať si nápady je pre mnohých ľudí jedna z hlavných hodnôt workshopu

- Plánujte prestávky umožnite dostatok času na prestávky, jednak kvôli potrebám natiahnuť sa či ísť na toaletu, jednak kvôli pozornosti

- Naplánujte si materiál, ktorý budete potrebovať (napr. papier, fixky a pod.)

- Čas na workshop 45 – 60 minút je najlepší
- Nezabudnite na malé občerstvenie
Nápoje (voda, káva, čaj) a niečo malé na zahryznutie
pomáha udržať dobrú atmosféru

4 Používajte ľahko zrozumiteľný jazyk

- **Pripravte workshop, ktorému budú všetci ľahko rozumieť,**
používajte ľahko zrozumiteľné grafy a tabuľky a tiež obrázky

Kombinácia s obrázkami je dobrá pre všetkých

- zhrnutie, odrážky a používanie farieb
alebo obrázkov pomôže každému.

Striedajte aktivity

- diskutujte, kreslite, hrajte divadlo

- **Ľudia sa učia rôznymi spôsobmi, .**

Pripravte workshop tak, aby sa všetci mohli zúčastniť
Účastníci sú aktívni, ak môžu ovplyvniť smerovanie aktivít
a majú príležitosť vyskúšať si techniky, zručnosti, o ktoré sa jedná.

- **Urobte to neformálne**

lepšie je nechať priestor na diskusiu účastníkov ako len prezentáciu
lektora, čo je náročné na pozornosť študentov .

- **Podporte samostatnosť**

workshop môžete ukončiť príručkou a návrhmi na ďalšie štúdium pre tých, ktorí majú záujem.

- **Pripravte hodnotenie,**

ktoré môžu účastníci rýchlo a jednoducho vyplniť na konci workshopu a pýtajte sa len na oblasti, ktoré vás naozaj zauímajú.

5

Podeľte sa o výsledky a nápady a inšpirujte ostatných

- **Pripravte krátku správu o výsledkoch každého workshopu**

popíšte hlavné body, ktorým sa workshop venoval a zhrňte program, aby ste zistili oblasti, na ktoré ste už nemali čas.

- **Podeľte sa s druhými ľuďmi**

účastníci môžu výsledky predstaviť priateľom, rovesníkom.

- **Využívajte obrázky**

odkaz bude silnejší.

- **Využívajte nápady**

niektorí ľudia ich môžu vidieť a podporiť vás.

6

Snažte sa uskutočniť jednoduché veci v skutočnom živote

- Podporte účastníkov, aby vecí získané na workshope využili v bežnom živote
- Na začiatku sú najdôležitejšie malé kroky.
- Ďalší krok príde ako samozrejmosť.

7

Čo ďalšie môže podporiť prípravu workshopu pre všetkých

Dostupnosť

presvedčte sa, či miesto je dostupné pre všetkých účastníkov ,

aj pre ľudí na vozíku – má rampy, výtahy

pripravte rôzne materiály (tlačné, elektronické, s veľkou tlačou), aby ste zabezpečili rôznorodé potreby.

Pružnosť a prispôsobivosť

bud'te pružný pri rozvrhu aj prestávkach a prispôsobte sa

rôznym potrebám účastníkov – pripravte si náhradné aktivity

alebo materiály, ak by bolo potrebné niečo upraviť.

Dôvera v individuálne schopnosti

spoznajte a rešpektujte rôzne schopnosti

a talenty každého účastníka

Nerobte závery o ľuďoch, čo dokážu alebo nedokážu
na základe ich postihnutia.

Ponuka viacerých možností

ponúknite rôzne spôsoby, ako sa môžu účastníci vyjadriť

slovne, písomne alebo inak

prpravte nástroje a materiál,

ktoré sú vhodné pre rôzne potreby ľudí.

Ohľaduplnosť k vnímaniu

bud'te pozorný k citlivosti ľudských zmyslov.

Ak treba, poskytnite tichý priestor.

Dobré sú nástroje citlivé ku zmyslom

Vyhňte sa silným pachom alebo zvukom,

ktoré by mohli vyrušovať.

Podpora vzájomnej pomoci medzi účastníkmi

posilnite prostredie, kde si účastníci navzájom pomáhajú a

podporte vzájomnú komunikáciu,

aby si vymieňali skúsenosti a pohady na veci.

● Dostupná technika

Skontrolujte, či je používaná technika prístupná
môžete použiť čítačku obrazovky alebo titulky pri prezentácii
vyskúšajte si techniku vopred,
aby ste zistili, či je niekde problém.

● Vyškolení lektori a facilitátori (tí, ktorí vedú workshop)

Títo ľudia musia byť trénovaní
v porozumení inklúzii a postihnutiu
Facilitátori by mali byť pripravení poskytnúť podporu a pomoc,
ak je potrebná.
Musia to robiť prirodzene.

Cieľom týchto rád je vytvoriť prostredie,
kde sa všetci účastníci cítia pohodlne,
ocenení a schopní sa naplno zapojiť do workshopu.

5 Spolupráca s ostatnými partnermi

Spolupráca s partnermi je zásadná, aby dosiahli spoločne špecifický cieľ. Je to proces, v ktorom organizácie alebo projekty spolupracujú s jedincami alebo skupinami majú o to záujem. Rozdiel je medzi internými a externými partnermi. Interní partneri sú osoby alebo skupiny zo samotnej organizácie. Externí partneri sú klienti a komunity mimo organizácie⁹.

Ale prečo je spolupráca s partnermi dôležitá?

Spolupráca s partnermi má mnoho výhod. Zapojením partnerov do rozhodovacieho procesu ich zároveň posilňujeme. Môžu pomôcť pri rozhodovaní a poskytnúť určitú formu podpory – to môže vytvoriť udržateľnú zmenu. Prospešné vzťahy možno vytvárať a posilňovať z oboch strán – partnerov aj organizácie. Počas spolupráce možno zaznamenať dôležité oblasti, ktoré pre nedostatok pozornosti zostali skryté. Zapojenie partnerských skupín, ktoré sa môže zdať pre prácu náročnejšie, však s ich podporou zvyšuje šance organizácie na úspech.

Partneri môžu tiež prispievať k vzdelávaniu a slúžiť ako cenný zdroj informácií – a v tom istom čase sa učiť od organizácie¹⁰.

Úspech spolupráce

Na zabezpečenie úspešnej spolupráce s partnermi, musíme vziať do úvahy niekoľko aspektov. Je dôležité zistiť návrhy partnerských skupín a začleniť ich do rozhodovacieho procesu. Už od začiatku je dobré hovoriť o očakávaniach a o dohode o budúcej spolupráci. V priebehu projektu je dôležité partnerov informovať a zapájať. Aby sa dosiahol čo najlepší výsledok, je potrebné brať do úvahy spätnú väzbu⁹.

Strategický prístup

Pre výber vhodných partnerov, je potrebné položiť si nasledujúce otázky:

- Čo by sme spoluprácou s partnermi chceli dosiahnuť?
- Akí partneri sú vhodní na dosiahnutie cieľa?
- Ako môžeme využiť informácie od partnerov?
- Ako získať partnera na spoluprácu?

Spoznajte a analyzujte partnerov

- Aké sú očakávania, potreby a role partnerov?
 - ➔ Vyhodnotenie záujmov, vplyvov a dopadov všetkých možných partnerov pomáha pri rozhodovaní sa, s kým spolupracovať. Môže byť užitočné vytvoriť si zoznam partnerov, kde uvedieme dôležité informácie a detailné kontakty.

Spoznajte obsiahnuté príležitosti

Partneri by mali mať príležitosť byť zapojení do projektu napr. prostredníctvom:

- spoločných workshopov, rozhovorov alebo fokusných skupín
- účasťou na stretnutiach a udalostiach
- registráciou na webovej stránke projektu
- spätnou väzbou prostredníctvom dotazníkov, e-mailov alebo telefonicky

Do projektu by sa mali vždy zapojiť len tí ľudia, ktorí sú pre jednotlivé oblasti a rozhodnutia významní.¹⁰

Udržujte informovanie ľudí

Počas trvania projektu je dôležité pravidelne poskytovať partnerom nové informácie a výstupy z projektu. Pravidelnosť aktualizácií závisí od fázy projektu a môže mesačná, dvojtýždňová alebo týždňová (v niektorých aktívnych častiach projektových fáz môže byť aj častejšia). Je možné používať rôzne informačné kanály ako poštu, listy, textové správy alebo sociálne médiá¹⁰

Vytváranie dôvery

Pre úspešnú spoluprácu s partnermi musia byť vytvorené dôveryhodné vzťahy. Na jej dosiahnutie organizácia musí preukazovať integritu, dôveryhodnosť, vedenie a dôslednosť a efektívne s partnermi komunikovať¹⁰.

Pravidelné správy

Pravidelné projektové správy sú dobrou príležitosťou ukázať partnerom ich účasť na projekte a výsledkoch. Tieto správy sú zvlášť dôležité pre partnerov, ktorí majú vysokú mieru vplyvu na projekt užšou spoluprácou¹⁰.

6 Hodnotenie národných workshopov

V tejto kapitole sa dočítate o národných workshopoch, ktoré usporiadali partneri projektu. Môžete sa inšpirovať a vytvoriť vlastný inkluzívny workshop.

6.1 Workshopy People First/Maďarsko

Prvý **workshop sa konal 11.02.2025**, na ktorý boli pozvané všetky skupiny, ktoré majú záujem o vytvorenie nezávislého bývania. Na začiatku sme nemali veľkú nádej, že zamestnanci a vedenie zariadení príjmu pozvanie. Neodpovedali a nereagovali a tak sme v deň workshopu boli prekvapení, že prišli z rôznych veľkých zariadení a aktívne sa zúčastnili na diskusii. Boli tam aj zástupcovia z Univerzity v Pécsi, z nadácie Kerek Világ (prevádzkujú malé zariadenie) a z veľkého zariadenia pre niekoľko sto obyvateľov, ktoré prevádzkujú Baptisti.

Workshop bol neočakávane úspešný nielen počtom účastníkov, ale aj svojou intenzitou. Bola tam veľmi aktívna, živá a interaktívna diskusia, ktorá bola pre účastníkov veľmi inšpiratívna. Stretnutie, na ktorom sa zúčastnili rôzne skupiny ohľadne nezávislého života (ľudia s postihnutím, rodinní príslušníci, opatrovatelia, pracovníci inštitúcií s otvorenou myslou) sa doposiaľ v Pécsi nikdy neuskutočnilo.

Počas stretnutia po privítaní sme predstavili projekt Indeed. Potom v aktívnej diskusii sme si vyjasnili, čo pre každého z nás sebaurčenie znamená. Identifikovali sme niektoré hlavné časti a zaznamenali sme návrhy a názory na flipchart. Prestávku sme využili na lepšie spoznanie sa a na rozhovory. Potom sme si vybrali dve oblasti z flipchartu, ktoré súviseli so sebaurčením a hlbšie sme ich analyzovali. Vybrali sme dve oblasti:

- Odlúčenie od rodičov. Do akej miery sa môže pomoc podporovateľa rozšíriť?
- Nezávislé bývanie.

Tieto oblasti sme analyzovali podľa nasledujúcich dimenzií:

- Ako možno tieto otázky/problémy riešiť?
- Ako môžeme byť aktívne zapojení do riešenia?
- Aký je môj prístup?
- Ako môžem svoj postoj rozvíjať?
- V čom nemôžem/ môžem byť zapojený?
- Ako? Aký mám plán v blízkej budúcnosti?

- Zber dobrých príkladov na pomoc ostatným.
- Tiež sme považovali za dôležité vyhodnotiť, kto si čo z workshopu zobral domov.

Priložené postery prezentujú zozbierané odpovede.

Preukázala sa jasná potreba pokračovať v stretávaní a účastníci vyjadrili svoju vôľu na podobnú diskusiu v tom istom kruhu na pravidelnej báze.

Udalosť na šírenie informácií sa konala **18.03.2025**. Pozvaní boli účastníci workshopu, novinári a lokálni zástupcovia tých, ktorí robia rozhodnutia. Novinári zastupovali aj on-line aj tlačené noviny a lokálnu TV. Za miestnu samosprávu sa zúčastnil člen miestnej rady. Všetci sa aktívne zúčastnili na diskusii.

Projekt Indeed sme prezentovali na tomto podujatí ako aj hlavné oblasti, ktoré sme sa naučili na osobných stretnutiach zúčastnených krajín.

Dve oblasti sme využili z predchádzajúceho workshopu. Hovorili sme o prekvapivom návrhu, ktorý tam vznikol, že segregované vzdelávanie je stále legitímne. Pokračovala veľmi živá, užitočná a moderovaná diskusia. Výsledkom bolo, že napriek tomu, že myšlienky segregácie sa v čase posunuli, stále sa určitá forma segregácie v dnešnej inkluzívnej spoločnosti vyskytuje.

What does self-determination mean for you?

In everyday life?

*Independence is the problem of society as a whole
Parent awareness, peer groups*

In housing?

*Having an own, barrier-free home
is the basis for independence*

In self-advocacy?

*I determine the assistance.
IAwareness as an individual at institutional level
Permissive helper (let stumble)*

In the society?

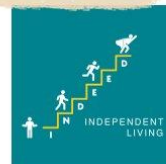
*Society's proactivity should not hinder autonomy
Independence is already damaged as a child:
compliance*

*In education,
learning?*

*Detachment from parents
How far should the assistance extend?*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Čo pre vás znamená sebaurčenie?	
V každodennom živote?	Nezávislosť je problémom celej spoločnosti Informovanosť rodičov, rovesnícke skupiny
Keď žijete?	Vlastný bezbariérový byt je základom nezávislosti
Vo vlastnom zastúpení?	Podporu určujem ja. Informovanosť ako jednotlivca na inštitucionálnej úrovni Tolerantní podporovatelia (ktorí tiež raz za čas nechajú ľudí zakopnúť).
V spoločnosti?	Proaktivita spoločnosti by nemala brániť samostatnosti Nezávislosť je poškodená už v detstve: poslušnosť
Vo vzdelávaní, v učení?	Odpútanie sa od rodičov Ako ďaleko by mala podpora zájsť?

Two selected topics

Separation from parents How far should the helper's help extend?

- *Let there be encounters!*
- *As a parent, self-awareness is the key.*
- *As a helper, mental help is missing*

What will you do about it from now on?

- ***I am organising a Facebook group for helpers. Request supervision.***
- ***In education: start a parent detachment support group.***
- ***Involve public institutions: they recommend groups, NGOs. Compulsory education is an excellent arena for this.***

Independent housing

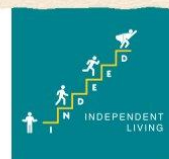
- *Independent housing for limited period*
- *Equal work.*
- *Personal assistance*
- *University of Pécs: cheap independent housing for students. Starting a life. Limited period.*

What will you do about it from now on?

- ***Political presence, grassroots initiative.***
- ***Self-advocacy in support of housing at the Pécs City Hall.***
- ***Participation in forums, articulation of own opinion***

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dve vybrané témy	
Odlúčenie od rodičov - akú podporu by mali poskytnúť podporovatelia?	Samostatné bývanie
• Nech sú stretnutia! • Kľúčom k úspechu je sebavedomie rodiča. • Ako pomocníkovi chýba psychická podpora.	• - Samostatné bývanie na obmedzený čas • Rovnaká práca • Osobná podpora • Univerzita v Pécsi: cenovo dostupné samostatné byty pre študentov. • Začnite nový život. Obmedzené obdobie.
Čo s tým odteraz urobíte?	Čo s tým odteraz urobíte?
• Organizujem skupinu na Facebooku pre podporovateľov a žiadam o dohľad • V oblasti vzdelávania: založím podpornú skupinu pre vzdelávanie rodičov. • Zapojiť verejné inštitúcie: Navrhnu programy mimovládnych organizácií. Povinné vzdelávanie je problematická oblasť.	• Politická prítomnosť, občianske iniciatívy. • Svojpomocná skupina v akčnom pláne na radnici v Pécsi. • Účasť na fórach, vyjadrenie vlastného názoru. • Stretnutia ako rodič, sebauvedomenie

What will you take home from here?

Have more such tripartite discussions

Let's talk about the place of segregation in today's society

Debate is good!

Thinking together, everyone's opinion was important

Confirmed as a parent, teaching independence is important

Do not have expectations, but act ourselves

As an institution, it was good to see that there are social initiatives

I will stand up for myself more

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PEOPLE
FIRST HU
Az ember az első

Čo si odtiaľto odnesiete domov?

- Uskutočnite viac takýchto trojstranných diskusií
- Porozprávajme sa o mieste segregácie v dnešnej spoločnosti
- Spoločné premýšľanie, na názore každého záleží
- Potvrdili, že ako rodič je dôležité učiť samostatnosti
- Debata je dobrá!
- Nemať očakávania, ale konať za seba
- Ako inštitúcia bolo dobré vidieť, že existujú sociálne iniciatívy
- Budem si viac stáť za svojím

6.2 Workshopy VSBI/Nemecko

Ako súčasť projektu sme zorganizovali tri workshopy. Tieto sa konali každé dva týždne aspoň tri hodiny. Zúčastnili sa ich zamestnanci VSBI a ľudia s postihnutím ako experti.

Na našom prvom workshope sme zozbierali oblasti, ktoré sú zaujímavé a o ktorých by sme chceli diskutovať v nasledujúcich workshopoch:

- Vzdelávanie
- Informácie o právach
- Seba-prezentácia/management
- Postoje organizácie, profesionálnych poskytovateľov sociálnych služieb, administratívnych služieb a spoločnosti
- Univerzálne navrhovanie (navrhovanie pre všetkých) na verejných miestach

Potom sme diskutovali, čo znamená sebaurčenie pre nás a čo vytvára život podľa seba. Naše zistenia sme zaznamenali na flip chart.

- Vedieť, čo chceš
- Poznať svoje limity
- Pri sebaurčení mať možnosť robiť chyby
- Schopnosť rozhodnúť sa čo urobíš, kedy, ako, kde a s kým
- Nebyť nútený žiť v určitom type bývania, mať slobodu rozhodnúť sa, kde a s kým žiť
- Sám si určujem sociálny život a voľný čas
- Neurčovať čo mám robiť
- Slobodný výber povolania
- Sebeurčenie životného štýlu (viera, sexualita, diéta, a.p.)

Druhý workshop bol zameraný na vzdelávanie, informovanosť a vyjasnenie seba-prezentácie a samostatnosti pri vybavovaní.

Ako by malo byť vzdelávanie organizované? Čo by sa mali ľudia učiť, aby ich to viedlo k sebaurčeniu v živote?

- Aktívne vzdelávanie
- Dostupnosť a správny didaktický prístup

- Vzdelávanie orientované na cieľovú skupinu a na jej potreby
- Citlivosť
- Občianske vzdelávanie pre všetkých
- Umožniť miesta stretávania sa
- Inkluzívnejšie vzdelávacie programy (v súčasnosti: nedostatok inkluzívneho vzdelávania v ponuke)
- Vzdelávanie pre inštitúcie a spoločnosť s ohľadom na sebaurčenie ľudí s postihnutím
- Dôvera ľuďom, že dokážu veci urobiť → Sú experti na svoje životy

Čo znamená seba – prezentácia a samostatnosť pri vybavovaní?

- Byť schopný samostatne vyplniť žiadosť
- Dať hlas ľuďom, čo ho nemajú
- Chyby sú dovolené a musia byť tolerované

Čo ovplyvňuje rozhodnutie ľudí prezentovať alebo nereprezentovať seba? Čo robí seba-obhajovanie ťažším?

- Ľudia sa preklápajú ako "veterné mlyny"
- Zabrániť, aby iní nehovorili za vás
- Ostatní ľudia neberú vážne ľudí s postihnutím
- Nevedomosť čo znamená seba- prezenácia
- Ťažkosti v spolupráci s inštitúciami, organizáciami, autoritami a p.
- Prekážky na strane právnych zástupcov, inštitúcií a p.
- Postoje autorít (vedomosť o právach ľudí s postihnutím je náročné pre iných ľudí)

Čo môže motivovať viac ľudí, aby sa zapojili a zastupovali sami seba?

- Skutočná dostupnosť (priestorová aj informačná)
- Asistencia dobrovoľníkov
- Práca na vzťahoch s verejnosťou
 - Čo môžeš urobiť, aby si prezentoval sám seba?
 - Ako funguje seba-obhajovanie?
 - Aké sú tvoje práva?
- Tvoj vlastný postoj je základ

Tretí workshop bol zameraný na postoje a správanie verejnosti a univerzálne navrhovanie.

S akým druhom postojov a správaním sa stretávame u ľudí s postihnutím alebo u ľudí, ktorí s nimi pracujú?

- 'Ja to nedokážem...'
- 'Ani ryba ani vták' → ani s postihnutím, ale ani bez postihnutia
- Diskriminácia na základe toho čo vidím/ nevidím
- Bežná 'prechádzka': uistiť sa, čo dokážem alebo nedokážem urobiť

Ako môžeme zmeniť postoj a správanie verejnosti?

- Posilniť všetky deti od raného veku
- Vytvárať skutočné, autentické stretnutia
- Potvrdiť opak → Ukáž, čo dokážeš

Navrhovanie pre všetkých/univerzálne navrhovanie

- Doposiaľ sa tomu venovalo málo pozornosti
- Sú rôzne úrovne: architektonické, stavebné, obsahové
- Myslite predtým, než konáte/staviate
- Pýtajte sa ľudí, čo potrebujú = orientácia na koncového užívateľa
- Vytvorte si sieť ľudí = na koho sa môžete obrátiť?
- Vzdelávanie a informácie = inkluzívne, využiteľné a dostupné (podľa Burgstahler, 2021)

Vo workshopoch mali všetci veľký záujem a diskutovali o rôznych, ale dôležitých otázkach. Bolo jasné, že sú oblasti, ktoré je potrebné v Nemecku zmeniť, aby každý mohol žiť nezávislý život podľa seba.

6.3 Workshopy Fondazione Luigi Clerici/Taliansko

V Taliansku boli zorganizované tri miestne workshopy, kde sa zapojili nielen dvaja účastníci medzinárodných stretnutí, ale aj ich spolužiaci z triedy. Sú to študenti bez postihnutia, s určitým postihnutím a študenti s problémami s učením. Pracovalo sa s celou triedou, pretože sa v nej objavili prvky násilia. Navrhli to dvaja účastníci medzinárodného stretnutia v Erfurte,

ako dôležité, lebo škola ich nepripravuje dostatočne na skutočné životné situácie ako je nezávislý život, platenie účtov a rozvoj sociálnych zručností.

Každý workshop bol zameraný na špecifickú oblasť:

1. Prvý workshop: Nerovnosť

- Študenti diskutovali, aké skúsenosti majú s nerovnosťou vo svojom živote. Mali uvažovať o svojich silných a slabých stránkach a vybrať si silného a slabého človeka, ktorého poznajú. Potom si pomocou kariet DIXIT vybrali symboly, ktoré reprezentujú silné a slabé stránky a mali vysvetliť dôvod, prečo si vybrali práve tieto.

2. Druhý workshop: Celková nerovnosť

- Študenti reflektovali nerovnosť vo svete a diskutovali o nerovnostiach, ktoré osobne zažili. Študovali a hovorili o článku 3 Všeobecnej deklarácie o ľudských právach.

3. Tretí workshop: Hnev a strach

- Tento workshop sa zamerail na emócie hnevu a strachu, emócie, ktoré sa objavili v predchádzajúcich workshopoch.
- Prvá časť workshopu sa zameraila na hnev. Študenti vytvorili plagát zobrazujúci veci, ktoré vyvolávajú v nich hnev. Vysvetlili, že hnev vyprovokuje takmer u všetkých fyzickú reakciu. Preto boli vyzvaní, aby vyjadrili svoje počiatočné fyzické reakcie na provokácie, nálepkovanie na lístky. Potom ich mali prilepiť späť a nájsť sociálne prijateľné výrazy hnevu a označiť tieto spôsoby znovu na plagát.
- Ohľadom strachu, študenti popísali svoje strachy na veľký plagát a potom pomocou slamiek ich fúkali nad sebou. Odkaz od učiteľov bol, že každý má podobné strachy a najlepší spôsob, ako ich prekonať, je mať podporu od ostatných.

Tieto workshopy mali veľmi pozitívny dopad na študentov: všetci sa hneváme, máme podobné strachy, všetci prežívame nerovnosti so silnými a slabými stránkami.

6.4 Workshopy Nadácia Krajina harmónie/Slovensko

Workshop 1 - Ako byť prijatý/á a rešpektovaný/á Diskusia 11.11.2024

- Učiť sa cudzie jazyky
- Spoznávať cudzích ľudí
- Aktívne tráviť voľný čas
- Správať sa dôstojne
- Rozvíjať medziľudské vzťahy
- Správať sa ako rovnocenní občania
- Byť aktívny v kultúre a iných spoločenských oblastiach
- Precvičovať si to, čo sme sa naučili
- Zdravo žiť a hýbať sa
- Získavať pracovné návyky a skúsenosti v živote
- Zlepšovať svoj partnerský život
- Nenaletieť na hlúposti a zachovať si dôstojnosť
- Žiť spoločensky
- Postaviť sa na vlastné nohy a podporovať samostatnosť
- Vzdelávať sa
- Otvárať aj tabu témy (sex, deti, rodina)

Workshop 2 - Prania do budúcnosti Diskusia 9.12.2024

- Práca
- Bývanie
- Priateľ/ka
- Výlety
- Rodina
- Šport
- Samostatnosť

Workshop 3 – Kľúče k občianstvu Diskusia 20.01.2025

- Zmysel života – prečo chcem ráno vstať
- Sloboda – vlastné rozhodnutia
- Peniaze – viem koľko mám a na čo to chcem použiť
- Domov – kde žijem, kde sa cítim bezpečne, mám svoj priestor, patrím tam

a mám susedov

- Pomoc – viem si vyžiadať podporu, viem iným pomôcť
- Život – mám prácu, aktivity, miesta, kam chodím, kde ma berú ako rovnocenného
- Láska – mám vzťahy, priateľstvá, emócie, berú ma ako človeka, vážne

Workshop 4 - Aký chcem život Diskusia 10.02.2025

- Radostný
- Spolu s ostatnými ľuďmi
- Aby ma brali ako rovnocenného medzi seba
- Aby som bol/a užitočný/á

7 Vyhodnotenie medzinárodných stretnutí projektu

V nasledujúcej časti si môžete prečítať o hodnotení, ktoré sme urobili počas nášho posledného medzinárodného stretnutia v Miláne. Každý partner zozbieral nápady a inšpirácie, ktoré dostal počas medzinárodných stretnutí od partnerov. Tiež sme diskutovali o tom, ktorý prístup alebo nápady by sme radi zaviedli v našej krajine.

7.1 Vyhodnotenie stretnutia v Erfurte/Nemecko

V apríli 2024 sme sa stretli prvýkrát v Erfurte, kde sme sa navzájom osobne tiež stretli po prvý krát.

Počas stretnutia sme hovorili o nezávislom živote a čo to pre nás znamená. Naším partnerom z Nadácie Luigi Clerici sa táto aktivita veľmi páčila a použili ju po návrate do Talianska s celou svojou triedou. Tiež sme sa zoznámili s projektom WIR a mali sme rozhovor so zamestnancom projektu. Odpovedal nám na otázky a hovoril o tom, aký je život na vozíku a ako si sám riadi svoj život s podporou asistencie. Tento prístup bol pre Nadáciu Luigi Clerici veľmi zaujímavý.

Vypočuli sme si tiež prezentáciu LIGA Selbstvertretung, ktorá je politickou seba obhajovacou skupinou ľudí s postihnutím v štáte Turínska. Vďaka tomu si Nadácia Krajina harmónie uvedomila dôležitosť toho, aby boli aktívny v socio – politickom živote a podporovali zapojenie ľudí s postihnutím do politickej oblasti. Motivovalo ich to v tom, aby podporovali prípravu seba obhajcov, aby rozvíjali svoje komunikačné zručnosti a poskytovali poradenstvo založené na osobných skúsenostiach.

Pre organizáciu People First z Maďarska bolo na stretnutí v Erfurte najväčším prekvapením to, aké podobné sú sociálne systémy a postoje na Slovensku a v Maďarsku. Bolo povzbudzujúce učiť sa základný prístup od Slovákov, ktorý by sa mohol uplatniť aj v Maďarsku bez toho, aby sa čakalo na podnety z vlády. Neustála práca s dôležitými partnermi v Nemecku bola veľmi zaujímavá (spolupráca medzi rôznymi MVO a verejnými inštitúciami).

7.2 Vyhodnotenie stretnutia v Žiline /Slovensko

V júni 2024 sme sa druhý krát stretli v Žiline.

Našich partnerov z Nadácie Luigi Clerici zaujala prezentácia o bezbariérovej železničnej stanici v Žiline. To by sa dalo použiť v malých mestách a obciach, ktoré potrebujú tiež pohľad architektov aj na bariéry v Taliansku. Tak by sa niektoré vzdelávacie centrá nadácie Luigi

Clerici na rozvoj zručností stali dostupnejšie. Naši partneri počas pobytu v Žiline tiež zistili, že existujú podobné problémy pri podpore učiteľov – nemajú dostatok prípravy, aby podporovali žiakov s postihnutím v triedach a učelia nie sú dostatočne zaplatení.

Na Slovensku sme sa naučili viac o osobnom rozpočte a osobnej asistencii pre ľudí s postihnutím. Zaujímavé bolo hlavne to, ako sa v zákone odrazila spolupráca s Adolfom Ratzkom. Osobná asistencia na Slovensku sa zavádzala hlavne vďaka dobrovoľníkom, ktorí poskytovali osobnú asistenciu popri svojej práci. Zaujal nás spôsob, akým Nadácia Krajina harmónie zapájala a získavala dobrovoľníkov. Zvlášť zaujímavý bol festival Jašidieňa – festival tvorivosti a fantázie, ktorý spájal ľudí s postihnutím a študentov v tvorivej a dobrovoľníckej činnosti. Veľmi to zaujalo hlavne nemecký tím.

Ďalšou skutočnosťou, ktorá bola zaujímavá pre organizáciu VSBI bolo, ako Nadácia Krajina harmónie umožňuje mnohým ľuďom s postihnutím nájsť prácu na otvorenom trhu práce a žiť nezávislý život napriek obmedzenej podpore vlády. Je to dobrý príklad pre Nemecko, ako podporovať začleňovanie. Partnerstvo medzi Nadáciou Krajina harmónie a organizáciou Modrý motýľ, ktorá je svojpomocnou organizáciou v oblasti osobnej asistencie, bolo tiež pozoruhodné.

Pre organizáciu People First bolo inšpiratívne stretnúť ľudí, ktorí potrebujú veľkú mieru podpory a ktorí komunikujú bez slov. Zaujímavé bolo aj to, že na Slovensku architekti využívajú univerzálny design; takže nepotrebujú špeciálne vzdelávanie na tento účel. Bolo tiež dôležité počuť, že osobná asistencia sa dostala do zákona od roku 1998 na základe iniciatívy MVO. To je dobrý model pre Maďarsko. Festival Jašidieňa poukázal na silu, ako vybudovať silnú komunitu.

7.3 Vyhodnotenie stretnutia v Pécsi/Maďarsko

Naše tretie stretnutie sa konalo v októbri 2024 v Pécsi.

V Pécsi sme sa dozvedeli o inkluzívnom festivale, ktorý sa koná každý rok. Nadácii Luigi Clerici sa táto aktivita veľmi páčila a radi by ju uskutočnili aj v Taliansku.

VSBI oslovila práca People First ako organizácie seba obhajcov v Maďarsku. People First založili organizáciu seba obhajcov pre ľudí s rôznymi druhmi postihnutia a nezameriavajú sa len na jeden druh zdravotného postihnutia. V Nemecku stále existuje určitý druh segregácie

medzi sebaobhajovacími organizáciami. Bolo by veľmi dobré, keby sa podarilo aj v Nemecku spojenie organizácií pre všetky druhy zdravotného postihnutia. People First majú veľký vplyv na miestnu ekonomiku, občiansku spoločnosť a celé mesto Pécs. Posilňovanie občianskej spoločnosti je zmysluplný cieľ práce VSBI. V Maďarsku je osobná asistencia organizovaná a zavedená bez legálneho podkladu, len vďaka nesmiernemu úsiliu dobrovoľníkov a členov rodiny. VSBI sa veľmi páčilo ako People First rozvinuli rôzne podnikateľské aktivity ako Cesta po skrytých miestach v Pécsi a prehľad bezbariérových obchodov v Pécsi. Všetky miesta People First otestovali a vystavili certifikáty dostupnosti. VSBI by tiež radi realizovali podobný projekt v nemeckých mestách.

Od partnera v Maďarsku sa Nadácia Krajina harmónie naučila viac o participatívnom rozpočte v Pécsi and o spolupráci pri podpore študentov s postihnutím na univerzite. Ocenili aj silnú sieť organizácií v Pécsi a ich cieľom je pokúsiť sa to realizovať aj v Žiline. Nadácia Krajina harmónie považuje pravidlá bezbariérovosti a používanie univerzálneho designu za najlepšie riešenie pre všetkých občanov.

7.4 Vyhodnotenie stretnutia v Miláne/Taliansko

Naše posledné stretnutie sa konalo v Miláne v marci 2025, kde sme sa veľa naučili o príprave na povolanie v centrách a o prechode na trh práce.

Zavedenie diverzity v spoločnosti McDonald's a 'Tiki Taka' projekt bol zaujímavý hlavne pre VSBI. Zapája spoločnosti, študentov s postihnutím a ich rodiny do okrúhlych stolov, aby spolu hovorili o tom, ako môžu dosiahnuť inklúziu a diverzitu v spoločnosti. Pracovníci VSBI by radi adaptovali podobný prístup v Nemecku.

Ďalšia zaujímavá oblasť sú sociálne podniky, ktoré existujú v Taliansku. To trochu pripomenulo nemeckému tímu rodičovské iniciatívy, ktoré sa neskôr stali veľkými organizáciami pre ľudí s postihnutím. V rámci svojej práce by VSBI radi vytvorili sociálny podnik zamestnancov, ktorý ponúka viac príležitostí na seba riadenie a seba – určenie.

Od talianskeho partnera sa Nadácia Krajina harmónie naučila viac o príprave na povolanie a o pracovnom uplatnení na voľnom trhu práce. Tiež získali viac informácií o rôznych nástrojoch podporujúcich zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím. Nadácia Krajina harmónie obdivovala spoluprácu s rôznymi spoločnosťami, ktoré vytvárajú príležitosti na zaučenie a niektoré z nich sme aj navštívili. Obdivuhodné bolo aj prijímanie ľudí

s postihnutím, ako súčasť komunity. Nadácia Krajina harmónie bude pravidelne monitorovať dostupnosť v ich meste a intenzívnejšie spolupracovať s firmami pri podpore zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce. Bude tiež podporovať prechod zo škôl do práce v spolupráci s ďalšími partnermi vo svojom meste.

Zo skúseností, ktoré získala Nadácia Krajina harmónie počas tohto projektu je jasné, že život v komunite poskytuje príležitosti ľuďom s postihnutím byť aktívnym, užitočným a rešpektovaným občanom. Preto budú pokračovať v poskytovaní podpory ľuďom s postihnutím týmto spôsobom.

Počas medzinárodného stretnutia v Miláne v Taliansku bolo hlavným zameraním začlenenie ľudí s postihnutím do centier prípravy na povolanie. People First sa páčila myšlienka individuálnych vzdelávacích plánov, systém stáží a podpora všetkých učiteľov ako tútorov pre začlenenie miesto toho, aby mali špeciálnych tútorov pre podporu.

7.5 Vyhodnotenie všetkých stretnutí v ľahko zrozumiteľnom jazyku od Nadácie Krajina harmónie

- Boli sme radi spolu s ostatnými a podelili sme sa spolu
- Zároveň to bolo aj zábava
- Cítili sme sa všetci ako rovní
- Všetky informácie by mali byť ľahko zrozumiteľné
- Naučili sme sa, ako zapojiť všetkých účastníkov
- Naučili sme sa robiť vlastné rozhodnutia
- Hovorili sme o tom, čo v živote chceme
- Učili sme sa, ako to urobiť
- Hovorili sme o vlastnej zodpovednosti
- Stretli sme nových ľudí a získali sme nové skúsenosti
- Našli sme nové možnosti na nové riešenia
- Počúvali sme sa navzájom, ako mať lepšiu kvalitu života v komunite
- Nikto nechce žiť v inštitúciách

8 Zdroje

- 1 Deutsches Institut für Menschenrechte (n.d.). Die UN-Behindertenrechtskonvention. URL: <https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/das-institut/monitoring-stelle-un-brk/die-un-brk>
- 2 The Centre for Excellence in Universal Design (nd.) Benefits and Drivers. URL: <https://universaldesign.ie/about-universal-design/benefits-and-drivers>
- 3 NC State University (n.d.). Center for Universal Design. URL: <https://design.ncsu.edu/research/center-for-universal-design/>
- 4 WORTLIGA Tools GmbH (2024) Barrierefreie Kommunikation. URL: <https://wortliga.de/glossar/barrierefreie-kommunikation/>
- 5 Die Sprachprofis GmbH (n.d.). Leichte Sprache vs. Einfache Sprache. URL: <https://inklusive.online/ratgeber/leichte-sprache-vs-einfache-sprache-beispiel-unterschiede/>
- 6 Capito (n.d.). Easy Language: What is it and why is it important? URL: <https://www.capito.eu/en/easy-language/>
- 7 Bundesministerium für Arbeit und Soziales (2022). Leichte Sprache. Ein Ratgeber. URL: <https://www.bmas.de/DE/Service/Publikationen/Broschueren/a752-leichte-sprache-ratgeber.html>
- 8 Netzwerk Leichte Sprache (2022). Die Regeln für Leichte Sprache. URL: https://www.netzwerk-leichte-sprache.de/fileadmin/content/documents/regeln/Regelwerk_NLS_Neuaufgabe-2022.pdf
- 9 Hughes, C. (2023). Warum eine gute Zusammenarbeit mit Stakeholdern wichtig ist – und wie sie richtig umgesetzt wird. URL: <https://www.meistertask.com/blog/de/why-good-stakeholder-collaboration-matters-and-how-to-get-it-right>
- 10 Hendricks, A. (n.d.). Stakeholder Collaboration: Benefits, Examples, and Tips. URL: <https://simplystakeholders.com/stakeholder-collaboration/>